

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2322/2022
25.10.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Предраг Малетић, адвокат из ..., против тужене „Електродистрибуција Србије“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Ивана Мараш, адвокат из ..., ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1793/21 од 22.12.2021. године, у седници одржаној 25.10.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **УКИДА** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1793/21 од 22.12.2021. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1079/20 од 16.10.2020. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете настале повредом на раду 02.12.2015. године исплати: за претрпљене душевне болове због умањења животне активности 130.000,00 динара, за претрпљени страх 90.000,00 динара и за претрпљене физичке болове 110.000,00 динара, све са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете настале повредом на раду 02.12.2015. године исплати: за претрпљене душевне болове због умањења животне активности износ преко износа досуђеног ставом првим изреке, до траженог износа од 190.000,00 динара за износ од још 60.000,00 динара, за претрпљени страх износ преко износа досуђеног ставом првим изреке, а до траженог износа од 260.000,00 динара, за износ од још 170.000,00 динара и за претрпљене физичке болове износ преко износа досуђеног ставом првим изреке, а до траженог износа од 250.000,00 динара за износ од још 140.000,00 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 176.300,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1793/21 од 22.12.2021. године, након одржане расправе, укинута је првостепена пресуда у ставу првом и трећем изреке и одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе

тужена да му на име накнаде нематеријалне штете због повреде на раду 01.12.2015. године исплати: за претрпљене душевне болове због умањења животне активности 190.000,00 динара, за претрпљени страх 260.000,00 динара, за претрпљене физичке болове 250.000,00 динара све са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате и обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка плати 139.300,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Тужена је дала одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...18/20) и утврдио да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код тужене на радном месту Тужилац је 02.12.2015. године, по налогу свог непосредног руководиоца, вршио искључење крајњег потрошача са електромреже на кући у насељу ... и тај посао је обављао са колегом ББ. Имао је прописану радну опрему: ципеле, рукавице и шлем, коју користи приликом извршавања радних задатака. Бројило на коме је вршио искључење налазило се на фасади куће изнад степеништа са леве стране до улазних врата. Степениште је било суво, али није било наткривено, ни оштећено. Када је започео радњу искључења тужилац је стајао на степеништу и није морао да се пропиње на прсте, јер струјомер није био на великој висини, тако да је био приступачан за рад. У једном тренутку, када се одронило парче степеника на коме је тужилац стајао, тужилац је изгубио равнотежу и пао уназад, дочекао се на десну шаку, устао је и завршио започети посао, али је имао јак бол у пределу шаке. Приликом пада тужиоцу је алат био у руци. Тужилац је сутрадан дошао на посао, али како му је рука била благо поцрнела, отишао је код лекара и након тога је био на боловању. Из налаза и мишљења судског вештака ортопеда следи да је тужилац приликом пада задобио прелом пете кости доручја десне шаке, која се квалификује као тешка телесна повреда, утврђени су интензитет и трајање физичких болова и страха и степен умањења животне активности код тужиоца.

Првостепени суд је на основу члана 80. став 1. и члана 164. Закона о раду и члана 154. став 1. и 2, члана 158, 173, 174. и 177. став 1. и 2. Закона о облигационим односима делимично усвојио тужени захтев тужиоца, сматрајући да је тужени одговоран за насталу штету тужиоцу.

Апелациони суд је након одржане расправе укинуо првостепену пресуду и применом члана 154. Закона о облигационим односима одбио, као неоснован тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете, са образложењем да тужилац није доказао начин повређивања који би имплицирао одговорност послодавца, односно није доказао основ одговорности тужене, те да нема узрочно последичне везе између повређивања тужиоца и настале штете и чињења и пропуштања за које би била одговорна тужена, као послодавац, тим пре што тужилац, на коме је био терет

доказивања применом члана 231. ЗПП, није доказао да је за његову повреду одговорна тужена, као послодавац по неком од основа одговорности прописаних одредабама Закона о облигационим односима.

Основано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено и због чега нема услова за преиначење побијане пресуде.

За правилну одлуку о тужбеном захтеву за накнаду нематеријалне штете у овом случају има се применити члан 164. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14), којим је прописано, да ако запослени претрпи повреду или штету на раду или у вези са радом, послодавац је дужан да му накнади штету, у складу са законом и општим актом. Из ове законске одредбе произлази да послодавац одговара за штету коју запослени претрпи на раду и у вези са радом, по општим начелима одговорности, а основ одговорности одређује се у зависности од порекла штете. За штету због повреде запосленог на раду послодавац може одговарати и по основу кривице и по основу ризика, ако је повреда настала независно од опасне ствари или опасне делатности, одговара се по основу кривице, а ако је настала од опасне ствари или опасне делатности, одговара се по основу ризика. Када се као основ одговорности узима кривица, примењују се правила о субјективној одговорности, а када се узима у обзир ризик, примењују се правила о објективној одговорности. Кад је основ одговорности ризик пословања, разлози за искључење одговорности су: кривица оштећеног, кривица трећег лица и виша сила и они су прописани чланом 177. Закона о облигационим односима. Услови одговорности су: 1) да је запослени претрпео штету; 2) да постоји узрочна веза између радње послодавца и штете и 3) да не постоје разлози за искључење од одговорности послодавца.

Према члану 173. Закона о облигационим односима, штета настала у вези са опасном ствари, односно опасном делатношћу сматра се да потиче од те ствари, односно делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете, а чланом 174. истог Закона, да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њом бави.

Појам и дефиниција, односно шта се сматра повредом на раду је предмет уређења више прописа, пре свега Закона о пензијском и инвалидском осигурању и Закона о здравственом осигурању. Оба ова прописа на сличан начин дефинишу повреду на раду, тако да се повредом на раду, сматра повреда осигураника која се догоди у просторној, временској и узрочној повезаности са обављањем посла по основу кога је осигуран, проузрокована непосредним и краткотрајним механичким, физичким или хемијским дејством, наглим променом положаја тела, изненадним оптерећењем тела или другим променама физиолошког стања организма.

Тужилац је у радном односу код тужене на радном месту ... и 02.12.2015. године је по налогу свог непосредног руководиоца вршио искључење крајњег потрошача са електромреже на кући у насељу Када је започео радњу искључења тужилац је стајао на степеништу и није морао да се пропиње на прсте, јер струјомер није био на великој висини, тако да је био приступачан за рад. У једном тренутку, када

се одронило парче степеника на коме је тужилац стајао, тужилац је изгубио равнотежу и пао уназад, дочекавши се на десну шаку, којом приликом је задобио прелом пете кости доручја десне шаке, која се квалификује као тешка телесна повреда. Из наведеног следи да је тужилац претрпео повреду на раду, јер је задобио телесне повреде, као последицу несреће на раду, на месту на које је дошао у обављању свог посла, као запослени код тужене, као послодавца. Из до сада утврђеног чињеничног стања следи да је извесно да је повреда настала у вези са опасном ствари – степеништем које јесте опасна ствар. Чињеница је да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, што тужена није, али по схватању ревизијског суда, то послодавца не ослобађа одговорности за насталу штету у вези са том опасном ствари, с обзиром да је тужилац био упућен на место на коме се повредио и у вези је са опасном ствари од стране послодавца. Стога, постоји основ одговорности тужене, као послодавца у смислу члана 164. Закона о раду, јер настанак штете је у узрочној вези са процесом рада код тужене као послодавца, с обзиром да је тужилац повређен у радној околини, што јесте простор у којем се обавља рад и који укључује радно место, радне услове, радне поступке и односе у процесу рада, због чега се не може прихватити као правилан закључак другостепеног суда да тужилац није претрпео повреду на раду.

С обзиром на то да је другостепени суд због погрешне примене материјалног права извео погрешан закључак да се не ради о повреди на раду, то није ценио остале наводе жалбе туженог, односно да ли је повреда настала крајњом непажњом тужиоца, истакнути приговор застарелости, са којих разлога је Врховни суд одлучио као у изреци применом члана 416. став 2. ЗПП.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, јер иста зависи од исхода спора, на основу члана 163. став 4. ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**